

POSTANOWIENIE

Dnia 19 grudnia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Roman Trzaskowski

w sprawie z powództwa F. S.
przeciwko D. S. i E. S.
o złożenie oświadczenia woli i wydanie nieruchomości,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 19 grudnia 2019 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 7 marca 2019 r., sygn. akt I ACa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 7 marca 2019 r. Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację powoda F. S. od wyroku Sądu Okręgowego w W. z dnia 7 maja 2018 r., oddającego jego powództwo o złożenie oświadczenia woli i wydanie oznaczonej nieruchomości w związku z odwołaniem darowizny uczynionej przez powoda na rzecz pozwanych D. S. i E. S..

W skardze kasacyjnej, w uzasadnieniu wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, skarżący wskazał przyczynę kasacyjną określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Jego zdaniem, o oczywistej zasadności skargi świadczy poczynienie przez Sąd Apelacyjny ustaleń w sprawie, wymagających wiadomości specjalnych,

w oparciu o opinię biegłego z zakresu pisma ręcznego, która wprowadziła potwierdziła autentyczność pisma obdarowanego D. S., jednak okazała się niewystarczająca, aby powód uzyskał ochronę prawną, gdyż biegły grafolog nie mógł się wypowiedzieć w kwestii „wieku dokumentu”, a jego opinia co do czasokresu powstania dokumentu jest obciążona „wysokim poziomem hipotetyczności” i nie daje podstaw do ustaleń kategorycznych. W związku z tym Sąd odwoławczy powinien być dopuścić z urzędu dowód z opinii biegłego z zakresu „wieku pisma i wieku dokumentu”, której przedmiotem powinno być rzeczne pismo.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Z art. 398¹ § 1 k.p.c. wynika, że skarga kasacyjna przysługuje co do zasady od prawomocnych orzeczeń sądów drugiej instancji, a więc orzeczeń wieńczących dwuinstancyjne postępowanie sądowe, w którym sądy obu instancji dysponują pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. Jednakże zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania tylko wtedy, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W zamyśle ustawodawcy skarga kasacyjna stanowi zatem nadzwyczajny środek zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym, w szczególności przez zapewnienie jednolitej wykładni i stosowania prawa. Wyłączną podstawą oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania są wskazane w niej przyczyny kasacyjne wraz z uzasadnieniem (art. 398⁴ § 2 k.p.c.).

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., jeżeli zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, tj. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 sierpnia 2016 r., II CSK 94/16, nie publ.) i w wyniku takiego naruszenia prawa zapadło w drugiej instancji

orzeczenie oczywiście wadliwe (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 15 października 2015 r., III CSK 198/15, nie publ., z dnia 13 kwietnia 2016 r., V CSK 622/15, nie publ., z dnia 2 czerwca 2016 r., III CSK 113/16, nie publ., z dnia 27 października 2016 r., III CSK 217/16, nie publ., z dnia 29 września 2017 r., V CSK 162/17, nie publ., z dnia 7 marca 2018 r., I CSK 664/17, nie publ., z dnia 18 kwietnia 2018 r., II CSK 726/17, nie publ., z dnia 5 października 2018 r., V CSK 168/18, nie publ.).

Skarżący nie wykazał, by kwestionowane przez niego orzeczenie dotknięte było tego rodzaju nieprawidłowościami. Jest tak już dlatego, że z motywów zaskarżonego wyroku i aprobowanego w nim wyroku Sądu pierwszej instancji wynika, iż brak udowodnienia czasu sporządzenia przez obdarowanego spornego, obraźliwego pisma - a tym samym zachowania terminu określonego w art. 899 § 3 k.c. - nie był jedyną przyczyną uznania odwołania darowizny za nieskuteczne, a przyczyną zasadniczą była ocena, że zarzucane przez powoda pozwanym zachowania w ogóle nie wyczerpywały znamion „rażącej niewdzięczności”. W kontekście spornego pisma Sąd Okręgowy zwrócił uwagę, że powód nie wykazał nie tylko okresu, w którym ono powstało, ale także całego kontekstu jego sporządzenia, a z ustaleń wynika, iż pomiędzy ojcem a synem występowały niesnaski spowodowane spożywaniem alkoholu, jak również, że powód wszczynał awantury, w czasie których strony nawzajem sobie ubliżały. Dostrzegane przez powoda uchybienia procesowe, nie miałyby zatem - nawet, gdyby zarzuty były zasadne - istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia. Nie zmienia tego zaprezentowana w skardze kasacyjnej, alternatywna wersja ujmowania znaczenia przedmiotowego pisma jako występkę popełnionego umyślnie i w celu uszczuplenia mienia darczyńcy przez „unicestwienie odwołania darowizny”. Prezentacja taka jest sprzeczna z art. 398¹³ § 2 k.p.c., a ponadto zaprzecza całej linii argumentacji powoda, który powoływał się na pismo jako dowód obelżywego zachowania pozwanego, uzasadniającego odwołanie darowizny. Na marginesie Sąd Najwyższy zauważa, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego rażąca niewdzięczność zachodzi tylko wtedy, gdy niewłaściwe postępowanie obdarowanego było intencjonalne, świadome, umyślne (por. np. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 12 września 1997 r., I CKN 190/97, nie publ. i z dnia

17 listopada 2011 r., IV CSK 113/11, nie publ.), czy też podjęte ze świadomością i w nieprzyjaznym zamiarze (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 15 czerwca 2010 r., II CSK 68/10, nie publ. i z dnia 28 marca 2012 r., V CSK 179/11, OSP 2013, nr 3, poz. 31), a zatem nie podpadają pod to pojęcie krzywdy niezamierzone, popełnione przypadkowo, w uniesieniu czy rozdrażnieniu (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 29 września 1969 r., I CR 458/69, OSNC 1970, nr 7–8, poz. 137, z dnia 18 września 1997 r., I CKN 256/97, nie publ.), szczególnie rozdrażnieniu wywołanym zachowaniem się darczyńcy (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 1997 r., I CKN 117/97, nie publ., z dnia 6 maja 1999 r., II CKN 312/98, nie publ., z dnia 8 kwietnia 1999 r., II CKN 301/98, nie publ. i z dnia 15 lutego 2012 r., I CSK 278/11, nie publ.).

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

jw